

Privilegij nagrajenega bivanja

Sama že celo svoje življenje živim v dobro opevani soseski Polje I, ki je za svojo zasnovo stanovanj dobila marsikatero priznanje. Njena drugačna oblika z močno konceptualno idejo naj bi doprinesla k tako bivalnim kot zunanjim javnim površinam višje kvalitete, četudi gre le za nižjo socialno kasto stanovalcev. Dobivamo veliko obiskovalcev, ki sosesko občudujejo in nemalokrat nas doletijo vprašanja kot:

Mar niste presrečni, da lahko živite v tako izjemni arhitekturi? Niste? So za to krivi vaši sostanovalci, ne?

V besedilu *The Architecture of Deceit* se avtorica Diane Ghirardo do izjemnosti stavb opredeljuje z besedami:

Čeprav težko zanikamo pomembnosti kateregakoli od teh aspektov (matematična kompleksnot, tehnike oblikovanja, , elegantnost in estetika...), ki označujejo stavbo za izjemno, ostaja jasno, da je vrednotenje le teh odvisno od osebnega okusa in preference specifičnega stila.¹

Pa pogledjmo, kako se ta objektivna izjemnost kaže v naši soseski.

Lahko začnemo kar s konceptom **transparentnosti** in velikimi francoskimi okni, ki naj bi revolucionarno doprinesla k bivalnem ugodju stanovalcev. Vendar pa so stanovanja razdeljena tako, da nas ima natančno polovica vsa okna razen enega obrnjena proti severu. Res je, da so bili osnovni gabariti določeni vnaprej in so bila zato vsaj nekatera severna okna neizogibna, je pa zanimivo, da so vse VZ fasade, ki mejijo na osrednje dvorišče skoraj popolnoma zaprte.

Na fasadah, ki gledajo stran od notranjega dvorišča se pojavi nekakšna svetlobna vrzel. Ta predstavlja tako od strani kot zgoraj zastekljen in absolutno najbolj **svetlobno prepusten** del vsake stavbe, ki pa osvetljuje le... hodnike. Če že večinski del dneva preživim v temi, me vsaj zjutraj za čas nekajminutnega zaklepanja vrat obsije sonce.

Prav tako imamo za voljo transparentnosti vsa vrata do glavnih vhodnih steklena. Tako da si lahko mislite, kolikokrat smo se morali zaradi rahlo premočnega odpiranja sprehajati po črepinjah.

Drugi pomembni koncept, ki ga omenja arhitekturni biro, je **oblika** in **materialnost** stavbe, ki naj bi se zgledovala po neposredni bližini železnice. Kovinski kabli balkonov, izbočenih iz fasadne ravnine, »ohranjajo idejo industrijske ikonografije«², pa vendar omogočijo stanovalcu toliko zasebnosti, kot bi se usedel na tla sredi parkirišča. Če imaš srečo, si vsaj dvignjen. Motiv železnice se nadaljuje tudi preko fasade s svojo »barvo vlakocementnih plošč«³, ki so pritrjene z vijaki s povečanimi aluminijastimi diski. Zanima me, kateri železniški koncept se potem kaže v vseh razpokah, kjer fasada ni prenesla posledic otroške igre z žogo .

Lahko se pogovorimo tudi o **dostopnosti**. Vsa pritlična stanovanja so prilagojena življenju gibalno oviranih. Imajo dostopne kopalnice in razširjena odprtine za vrata, ki pa so vsa drsna. Malce nerodno za kak telefonski pogovor, za katerega ne želiš poslušalcev ali za splošno zasebnost, vendar to je tema za drugič. Bolj se mi zdi komično opevanje dostopnosti in **prilagodljivosti**, ko pa je vsaka pot izven glavnih narejena iz 1x 0,5m velikih betonskih tlakovcev, ki so postavljeni z razmakom in predstavljajo zabavišni park vsaki osebi z invalidskim ali otroškim vozičkom. Verjetno so tudi strašno veseli vseh skupnih teras posameznega bloka, ki so od tal dvignjene za pičlih a nezanemarljivih 30cm.

Zavedam se, da je bila zasnova soseske vseeno premišljena in je na vsaj nek način želela dobro. Vendar pa je to lahko eden mnogih pokazateljev, da je morda čas, da arhitekti nehamo verjeti, da znamo bolje predvideti življenje uporabnikov od njih samih in začnemo arhitekturo častiti ne na podlagi njene **izjemnosti** ampak glede na njeno izvirno nalogo: čimbolj **služiti** uporabniku. Lepo je živeti v novem. Živeti v luksuznem. Živeti v stavbi znanega ali celo nagrajenega arhitekta. Morda celo živeti v stavbi, s katero je bil ta arhitekt nagrajen. Biti zato med ostalimi poseben in uživati neizpodbiten višji standard bivanja.

No, včasih ta *standard* ostane le v opisu.

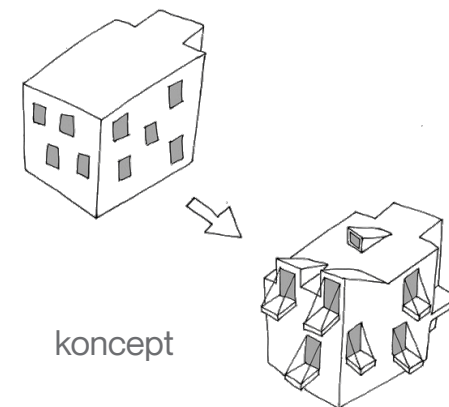
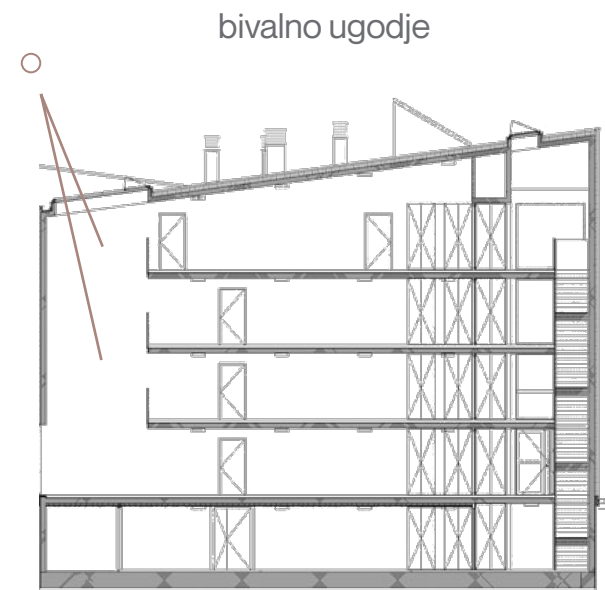
¹ Diane Ghirardo, *The Architecture of Deceit* (Chicago: University of Chicago Press, 1984), 388

² "socialna stanovanja polje I", bevk perović arhitekti, pridobljeno 25. 11. 2024

³ Prav tam

Viri:

bevk perović arhitekti. "socialna stanovanja polje I". Pridobljeno 25. 11. 2024. <https://bevkperovic.com/sl/project/socialna-stanovanja-polje-1/>
Ghirardo, Diane. *The Architecture of Deceit*. Chicago: University of Chicago Press, 1984.

ZBORNICA ZA
ARHITEKTURO
IN PROSTOR
SLOVENIJE

NATEČNI
VEČSTANOVANJSKE STAVBE POLJE I V
LJUBLJANI

NEŽA SEVČNIKAR
25210027